



TOIMINNANOHJAUKSEN VAIKEUKSIEN TUKEMINEN LIIKUNNASSA

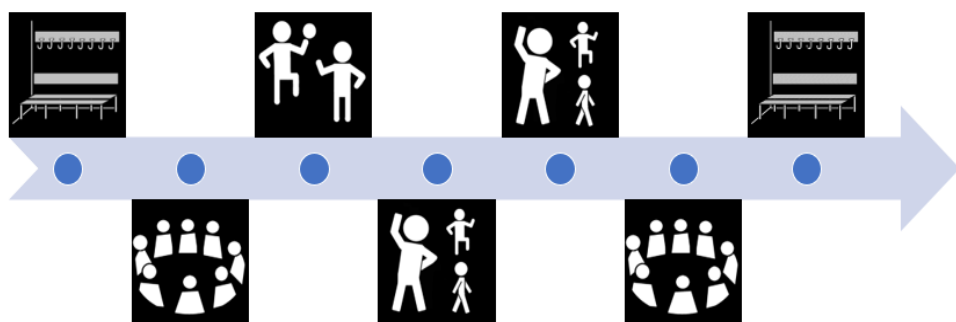
ABSTRAKTI

Tässä posterissa on esitelty toiminnanohjauksen vaikeuksien tukemisen keinoja osana liikunnan opetusta. Kouluun siirryttäessä vaatimukset tarkkaavaisuuden säätelylle ja pitkäkestoiselle ponnistelulle kasvavat ja tuottavat vaikeuksia osalle lapsista. (Närhi ym. 2019.)

Liikunnanopetuksen suhteen opetusryhmien monimuotoisuus ja liikuntatilanteet edellyttävät lapselta toiminnanohjaukseen liittyviä taitoja ja samalla myös opettajalta keinoja tukea niitä (Sääkslahti & Lauritsalo 2013).

MÄÄRITELMÄ

Tarkkaa ja vakiintunutta määritelmää toiminnanohjaukseen liittyvistä taidoista ei ole, mutta vallitsevan käsityksen mukaan ne koostuvat perustoiminnoista, joita ovat työmuisti, inhibitio ja joustavuus. Työmuistin tehtävä on säilyttää lyhytkestoisesti ja ylläpitää mielessä tilanteen ja toiminnan kannalta keskeinen tieto. Inhibitio tarkoittaa kykyä kontrolloida sekä omia reaktioita että erilaisten ärsykkeiden vaikutusta omaan toimintaan. Toiminnan joustavuus tarkoittaa kykyä vaihtaa toiminnan kohdetta, toimintatapaa tai näkökulmaa. (Närhi ym. 2019.)



Kuva 1. Mallirakenne liikuntatunnille

TUNNISTAMINEN

Toiminnanohjauksen vaikeuksien ilmeneminen:

- **Ylivilkkäisyys** → tarve tehdä/puuhata koko ajan
- **Verkkaisuus** → vaipuminen omiin ajatuksiin, ei läsnä/kuuntele
- **Herkästi hermostuminen** -> räjähdysherkkyys, pienistä ärsykkeistä suhteettoman iso reaktio

Näiden lisäksi mm. tarkkaavaisuuden ylläpito voi olla haastavaa, on vaikeaa työskennellä pitkäkestoisesti, on haastavaa saada asioita valmiiksi ja toimia järjestelmällisesti sekä oman vuoron odottaminen on vaikeaa. (Eksote 2017.)

TOIMINNANOHJAUKSEN TUKEMINEN LIIKUNNASSA

- Selkeät ja yksilölliset käyttäytymisen tavoitteet → antaa suunnan käyttäytymiselle
- Välitön palaute toiminnasta
- Ensisijaisesti myönteinen palaute → vahvistaa oppilaan motivaatiota
- Selkeät ja lyhyet ohjeet
- Struktuuri
- Ennakoitavat harjoitteet (toistuvuus)

MALLIRAKENNE LIIKUNTATUNNILLE

Liikuntatuntien selkeä struktuuri auttaa oppilaita seuraamaan tunnin kulkua ja keskittymään kuhunkin harjoitteeseen, koska hän osaa ennakoita tulevaa (Närhi ym. 2019). Tunnin kulkua kuvaavan taulun (Kuva 1) voi tulostaa ja oppilas tai opettaja voi joka tunnilla merkitä tarralla aina kohdan, jossa kulloinkin ollaan. Muun muassa alku- ja loppupiirin avulla voidaan selkeyttää ja havainnollistaa tunnin kulkua (Kuusela & Kaski 2013).

LÄHTEET

- Eksote. 2017. Toiminnanohjauksen tukeminen. Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveystieteiden Kuntoutus, Terapiapalvelut, lasten toimintaterapia.
- Kuusela, M. & Kaski, S. 2013. Organisointi ja järjestyksen ylläpito liikuntatunneilla. Teoksessa: Liikuntapedagogiikka. Jaakkola, T., Liukkonen, J. & Sääkslahti, A. (toim.) PS-kustannus: Jyväskylä 482-494.
- Närhi, V., Karhu, A., Klenber, L., Paananen, M. & Puustjärvi, A. 2019. Tarkkaavuuden, itsesäätelyn ja toiminnanohjauksen vaikeudet. Teoksessa T. Ahonen, M. Aro, T. Aro, M-K. Lerkkanen & T. Siiskonen (toim.) Oppimisen vaikeudet. Niilo Mäki Instituutti 350-372.
- Sääkslahti, A. & Lauritsalo, K. 2013. Liikuntapedagogiikka alakoulussa. Teoksessa: T. Jaakkola, J. Liukkonen & A. Sääkslahti (toim.). Liikuntapedagogiikka. PS-kustannus: Jyväskylä 482-494.